

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 2009 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne

Na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne (Dz. U. Nr 48, poz. 459) w § 1 w ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 5 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) odyńce, wycinki, przelatki oraz warchlaki, przy czym za warchlaki uznaje się dziki od dnia urodzenia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego - przez cały rok;”;

2) pkt 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9) lisy – od dnia 1 czerwca do dnia 31 marca, a na terenach obwodów łowieckich, w których występuje głuszec lub cietrzew lub prowadzono w ostatnich 2 latach zasiedlenia zająca, bażanta lub kuropatwy – przez cały rok;

10) norki amerykańskie, jenoty i szopy pracze - przez cały rok;”;

3) pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) gęsi:

a) zbożowe i białoczelne - od dnia 1 września do dnia 21 grudnia, a na terenie województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego - do dnia 31 stycznia

b) gęgawy – od dnia 1 września do dnia 21 grudnia, a na terenie województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego – do 15 stycznia;”

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej - środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 oraz z 2008 r. Nr 201, poz. 1237).

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

w porozumieniu:

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Delegacja zawarta w art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.) zobowiązuje ministra właściwego do spraw środowiska, aby działając w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, określił w drodze rozporządzenia okresy polowań na zwierzęta łowne.

Obecnie ww. kwestie reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne (Dz. U. Nr 48, poz. 459). Nowelizacja rozporządzenia w części dotyczącej wydłużenia okresu polowań na lisy oraz umożliwienie odstrzału tych drapieżników na terenach obwodów łowieckich, w których dokonano zasiedlenia zwierzyną drobną w okresie ostatnich 2 lat, wynika z konieczności podjęcia radykalnych działań zmierzających do ograniczenia wzrastającej z roku na rok populacji tych zwierząt oraz zapewnienia efektywności prowadzonych na dużą skalę działań ochronnych, ukierunkowanych na odbudowanie liczebności zajęcy, bażantów i kuropatw. Zgodnie z rocznikiem statystycznym GUS „Leśnictwo 2008” liczebność populacji lisów w Polsce w 2000 r. wynosiła 145,1 tys. osobników, a w 2008 r. ich liczba wzrosła już do 209,5 tys., pomimo wzrostu pozyskania tego gatunku ze 101 tys. w łowieckim roku gospodarczym 2000/2001 do 147 tys. w łowieckim roku gospodarczym 2007/2008. Należy podkreślić, że obecnie nadmierne zagęszczenie lisów i drobnych drapieżników powoduje nieodwracalne straty nie tylko w populacjach krajowych zwierząt łownych, ale również tych objętych ochroną gatunkową. Istnienie tego problemu sygnalizuje Polski Związek Łowiecki. Również Główny Lekarz Weterynarii w swym piśmie skierowanym do Ministra Środowiska zwrócił uwagę na konieczność regulowania liczebności populacji lisa, co wynika także z zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej. Współfinansowanie przez Unię Europejską działań związanych ze zwalczaniem wścieklizny jest warunkowane koniecznością prowadzenia monitoringu wścieklizny oraz kontroli liczebności populacji lisów wolno żyjących poprzez prowadzenie właściwej strategii pozyskania.

Problem wzrastającej liczebności dotyczy również drapieżników – norek amerykańskich, jenotów i szopów praczy, które zagrażają krajowym populacjom zwierząt. Są one inwazyjnymi gatunkami obcymi rodzimej faunie, dlatego należy dążyć do kontroli ich liczebności i ich eliminacji ze środowiska naturalnego jako czynnika zagrażającego krajowej bioróżnorodności. Według danych uzyskanych z Polskiego Związku Łowieckiego, w obwodach dzierżawionych w 2001 r. stwierdzono 10,8 tys. sztuk norki amerykańskiej, a w 2007 r. już 42,7 tys. sztuk, co wymaga podjęcia działań przewidzianych w niniejszym projekcie rozporządzenia. Również populacja jenota systematycznie wzrasta, z 12,3 tys. szt. w 2001 r. do 52 tys. szt. w 2007 r., podobnie jak niezwykle inwazyjnego gatunku szopa pracza z ok. 70 szt. w 2004 r. do 1,7 tys. szt. w 2007 r. Projekt rozporządzenia uwzględnia sugestie środowisk naukowych w zakresie wprowadzenia całorocznego okresu polowań na ww. gatunki drapieżników.

Nowelizacja rozporządzenia przewiduje również zmianę okresu polowań na dziki, z wyjątkiem loch, w odniesieniu do których okres polowań nie ulega zmianie. Całoroczny okres polowań na odyńce, wycinki, przelatki i warchlaki jest podyktowany drastycznym wzrostem populacji dzików w Polsce. W 1995 r. szacowano liczebność dzików w Polsce na 81 tys. sztuk, podczas gdy w 2008 r. ich liczba została oszacowana na 211,8 tys.

sztuk. Należy zaznaczyć, że ww. dynamikę wzrostu populacji dzików obserwuje się pomimo ciągłego wzrostu dokonywanego odstrzału (93 tys. w roku 2000/2001, ale już 149 tys. w roku 2007/2008).

Potrzeba wydłużenia okresu polowań na dziki spowodowana była napływającymi w ostatnim czasie informacjami o trudnej do zaakceptowania wielkości szkód łowieckich, zwłaszcza że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2007 r. wszystko co rośnie na gruncie rolnym jest uprawą rolną. Miesiąc marzec jest okresem największej intensyfikacji szkód wyrządzanych na łąkach i pastwiskach, co przy tak licznej populacji tego gatunku zagraża prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej.

Projekt przewiduje także zmianę okresu polowań na gęsi gęgawy, skracając ten okres w stosunku do dotychczasowego rozwiązania. Polowanie na ten gatunek gęsi będzie zatem dopuszczone do dnia 15 stycznia w określonych czterech województwach, a nie jak dotychczas do 31 stycznia. Zmiana ta uwzględnia uwagi Komisji Europejskiej w zakresie ewentualnej sprzeczności dotychczasowego rozwiązania z dyrektywą Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) oraz jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest przedłużenie okresu polowań na lisy, jenoty i szopy pracze, co umożliwi lepszą kontrolę liczebności tych gatunków oraz spowoduje wzrost efektywności prowadzonych działań ochronnych w odniesieniu do głuszca, cietrzewia, zająca, bażanta i kuropatwy oraz szeregu innych gatunków, w tym objętych ochroną całkowitą lub częściową.

Ponadto celem nowelizacji rozporządzenia jest przedłużenie okresu polowań na dziki w okresie największej intensyfikacji szkód łowieckich na łąkach.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Do podmiotów, na które będzie oddziaływać rozporządzenie należy zaliczyć myśliwych, dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, Polski Związek Łowiecki, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz rolników ponoszących straty z tytułu szkód łowieckich na łąkach.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia był konsultowany z marszałkami województw, Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych, Zarządem Głównym Polskiego Związku Łowieckiego, Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, Instytutem Badawczym Leśnictwa, Państwową Radą Ochrony Przyrody, Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska, Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Krajową Radą Izb Rolniczych, Ligą Ochrony Przyrody, Polskim Klubem Ekologicznym, Polskim Towarzystwem Ochrony Przyrody „Salamandra”, Polskim Związkiem Pszczelarskim, Krajowym Sekretariatem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska NSZZ „Solidarność”, Związkiem Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej, Polskim Towarzystwem Leśnym, Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Klubem Przyrodników, Stowarzyszeniem Ekologiczno-Kulturalne „Gaja”, Polskim Towarzystwem Przyjaciół Przyrody „pro Natura”.

Projekt został także umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

W wyniku konsultacji uwzględniono propozycje Państwowej Rady Ochrony Przyrody w zakresie całorocznego okresu polowań na gatunki obce rodzimej faunie, różnicując to rozwiązanie w stosunku do rodzimego gatunku – lisa, w odniesieniu do którego całoroczny okres polowań będzie miał miejsce tylko po spełnieniu określonych przesłanek. W wyniku uwag Komisji Europejskiej wprowadzono zmianę okresu polowań na gęsi gęgawy, skracając ten okres w wybranych czterech województwach do 15 stycznia.

Nie uwzględniono natomiast uwag I Wicewojewody Śląskiego oraz Marszałka Województwa Śląskiego w sprawie wydłużenia okresu polowań na gęsi w województwach opolskim i śląskim z uwagi na podnoszoną przez KE sprzeczność z dyrektywą ptasią. Nie wprowadzono odmiennego okresu polowań na łąki, z uwagi na możliwość wzrostu spraw konfliktowych w zakresie przestrzegania tej regulacji, co zgłaszał I Wicewojewoda Śląski. Nie uwzględniono także uwag Klubu Przyrodników oraz Związku Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie negatywnej oceny wydłużenia okresu polowań na dziki i lisy. Klub Przyrodników podważał też stosowanie przesłanki wsiedlenia bażantów – obcych rodzimej faunie, jako właściwej dla

zastosowania całorocznego okresu polowań na lisy. Wzrost populacji dzików i lisów wymaga podjęcia proponowanych działań, a w kwestii bażanta należy uznać ten gatunek łowny jako niezagrożający środowisku naturalnemu i innym gatunkom dziko żyjącym. Nie uwzględniono również uwagi Marszałka Województwa Lubuskiego sugerującej dopuszczenie całorocznego polowania w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę, o którym mowa w art. 45 ust. 3 Prawa łowieckiego. Przepis ten stanowi o odstrzałach redukcyjnych i nie może być wiązany z okresami polowań, które w tym przypadku nie mają zastosowania.

4. Wpływ regulacji na dochody sektora finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na dochody sektora finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Wpływ regulacji na środowisko.

Zmiany wynikające z projektowanego rozporządzenia umożliwią ograniczenie nadmiernej liczebności osobników określonych gatunków do akceptowalnego poziomu, co będzie miało pozytywny wpływ na środowisko. Ocenia się w szczególności, że proponowane wydłużenie okresu polowań na dziki ograniczy występowanie szkód, w tym szkód na łąkach, a co za tym idzie, zmniejszy wielkość odszkodowań wypłaconych posiadaczom gruntów o ok. 10%-15% w okresie kilku lat. Proponowana zmiana okresów polowań jest konieczna, gdyż inne alternatywne rozwiązania są nieskuteczne i negatywnie wpływają na środowisko, w tym na populację innych zwierząt, np. grodzenia gruntów ograniczają migrację zwierząt zamykając korytarze ekologiczne.

Ministerstwo Środowiska
Karta rozbieżności do projektu aktu prawnego

Tytuł dokumentu:			
rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne			
L.p.	Organizacja zgłaszająca uwagę	Uwagi	Przyczyna nieuwzględnienia uwag
1.	I Wicewojewoda Śląski	W § 1 pkt 1 dodać literę d) o treści: „łańki, przy czym za łańki uznaje się samice jelenia szlachetnego w wieku od 1 do 2 lat”. Proponowany okres polowania od 15 lipca do 15 stycznia.	Zwiększenie sytuacji konfliktowych dotyczących trudnego do rozstrzygnięcia naruszenia prawa przez myśliwych i tym samym wzrost postępowań karnych. Prowadziłoby do niejasnych sytuacji właściwego zakwalifikowania dokonanego odstrzału.
2.	I Wicewojewoda Śląski	Wydłużenie okresu polowań na gęsi w województwach opolskim i śląskim do dnia 31 stycznia	Zdecydowany opór Komisji Europejskiej, która zapowiedziała wszczęcie procedury o naruszenie dyrektywy ptasiej.
3.	Marszałek Województwa Śląskiego	W § 1 ust. 1 pkt 16 gęsi gęgawy, zbożowe i białoczelne – od dnia 1 września do dnia 21 grudnia, a na terenie województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego do 31 stycznia.	Zdecydowany opór Komisji Europejskiej, która zapowiedziała wszczęcie procedury o naruszenie dyrektywy ptasiej.
4.	Klub Przyrodników	Negatywna opinia do propozycji zmiany okresu polowań na lisy.	Lisy są gatunkiem wpływającym negatywnie na populację zwierzyny drobnej oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową, w tym głuszca i cietrzewia. W ostatnich latach odnotowuje się znaczny wzrost populacji lisa, co staje się zagrożeniem nie tylko dla innych zwierząt dziko żyjących, ale także dla realizacji programu zwalczania wścieklizny. Zagadnienie to podniósł Główny Lekarz Weterynarii.
5.	Klub Przyrodników	Negatywna opinia w zakresie stosowania przesłanki zasiedlenia bażantem dla wydłużenia okresu polowań na drapieżniki.	Najwcześniejsze informacje o występowaniu bażantów na obszarze położonym w obecnych granicach Polski pochodzą z 1567 roku ze Śląska (Glutz von Blotzheim 1973). Nie ma badań jednoznacznie potwierdzających negatywny wpływ bażantów na rodzimą przyrodę. Występowanie tego gatunku nie wiązało się z jakimkolwiek negatywnym wpływem na 67 ankietowanych obszarach chronionych w Polsce. (Rajberek 2007).
6.	Klub Przyrodników	Negatywna opinia wydłużenia okresu polowań na dziki	Wzrost populacji dzików z 118,3 tys w roku 2000 do 211,8 tys. w roku 2008 wymaga zredukowania liczebności populacji, zwłaszcza że do rozrodu przystępują coraz młodsze osobniki. Nadmierna liczebność populacji wpływa negatywnie na wielkość szkód wyrządzanych przez te zwierzęta w gospodarce

			rolnej
7.	Marszałek Województwa Lubuskiego	§ 1 pkt 9 i 10 powinien zezwalać na polowanie przez cały rok jeżeli zaistnieje problem wynikający z art. 45 ust. 3 Prawa łowieckiego	Art. 45 ust. 3 Prawa łowieckiego reguluje kwestie odstrzału i odłowu redukcyjnego i może być wykonywany poza obwodem łowieckim oraz z pominięciem okresów polowań. Odstrzał redukcyjny nie jest polowaniem i nie może być łączony z wykonywaniem polowania.
8.	Związek Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej	Negatywna ocena strzelania odyńców, przelatków i warchlaków przez cały rok. Jeden miesiąc w czasie rozrodu loch wymaga spokoju w łowisku.	Wzrost populacji dzików z 118,3 tys w roku 2000 do 211,8 tys. w roku 2008 wymaga zredukowania liczebności populacji, zwłaszcza że do rozrodu przystępują coraz młodsze osobniki. Nadmierna liczebność populacji wpływa negatywnie na wielkość szkód wyrządzanych przez te zwierzęta w gospodarce rolnej
9.	Związek Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej	Negatywna ocena skrócenia okresu ochronnego dla lisów, jenotów oraz szopów pracy ze względów humanitarnych	Lisy są gatunkiem wpływającym negatywnie na populację zwierzyny drobnej ora zwierząt objętych ochroną gatunkową, w tym głuszca i cietrzewia. W ostatnich latach odnotowuje się znaczny wzrost populacji lisa, co staje się zagrożeniem nie tylko dla innych zwierząt dziko żyjących, ale także dla programu zwalczania wścieklizny. Zagadnienie to podniósł Główny Lekarz Weterynarii. W kwestii proponowanych rozwiązań dotyczących pozostałych gatunków obcych, ale również lisów opowiedziały się środowiska naukowe, które wystąpiły do Ministra Środowiska z apelem podjęcia takich działań.
10.	Państwowa Rada Ochrony Przyrody	Wątpliwości budzi propozycja wydłużenia okresu polowań na lisy, jako że przyspieszenie terminu rozpoczęcia polowań z dotychczasowego od 1 lipca do proponowanego 1 czerwca koliduje z okresem rozrodu, a dokładnie okresem wychowu młodych.	Wcześniejsze rozpoczęcie polowań pozwoli na ograniczenie populacji tego gatunku. Nadmierna liczebność populacji wywołała zmianę ekologii gatunku. Biotopem lisa były do tej pory wyłącznie lasy, pola i łąki, w poszukiwaniu nowych nisz ekologicznych lis pojawił się w środowiskach miejskich oraz bezpośrednio w obrębie zabudowań wiejskich. Wysokie zagęszczenie osobników stanowi duże zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów, w tym gatunków chronionych oraz zwierzyny drobnej.

FZPD-WI-08-2002